

Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Bővítési kérdések az USA Indiana államában

Bizonyos szkepticizmus övezi Indiana állam kormányzója, Mike Pence javaslatát, mely szerint ki kellene bővíteni két állami börtönt. 2014-ben az állami börtönökben végrehajtható szabadságvesztés-büntetésekre vonatkozó szabályok megváltoztak, részben azért, hogy csökkenthető legyen a férőhelyek száma. Eddig azonban a jogi szabályozás valódi hatásáról még nem készült felmérés.

A bővítés melletti érv az, hogy a beruházások az egész régió számára új és sokféle munkalehetőséget teremtenének. Mike Pence 51 millió dollárt (kb. 14 milliárd forint) szeretne elkülöníteni a Peru város közelében levő Miami bv. intézet és a Wabash völgyben, Carlisle közelében található börtön fejlesztésére. A befektetést azzal indokolta, hogy az állami büntetés-végrehajtásért felelős minisztérium előrejelzése szerint a börtönnépeség a 2013-as 29 ezer főről 2019-re 31 500 főre fog emelkedni.

Forrás: Indiana governor Mike Pence's proposal for expanding two state prisons. ABC News, 2015.01.20.

Egy hollandiai intézet a fiatalok számára

Az overlooni De Maasberg nevű fiatalok börtönét egy eindhoveni tervezőiroda alkotta, 2008-ban a barcelonai Világ Építészeti Fesztiválon díjat is nyert vele. A fogvatartottak szabadon közlekedhetnek a zárkák és a munkahelyek között, az intézet tervezői így akarták elősegíteni, hogy a fogvatartottak a büntetésük letöltése után könnyebben visszaszokjanak a szabad életbe.

Az intézetet nemrég új oktatási és látogatóközponttal egészítették ki. A természetes és átlátszó anyagokat használó építészeti megoldások még jobban segítik a nyugodt környezet megteremtését.

Forrás: Flexibility in future of Dutch Juvenile Detention Centre. EIN News, 2014.07.29.

Beruházási tervek egy írországi börtönben

Egy műfüves kispályás foci- és kézilabdapályát, valamint kertészeti részleget hoznak létre az írországi Limerick börtönben. A végleges tervek már az igazságügy-miniszter, Frances Fitzgerald előtt vannak, a beruházást végző fővállalkozó keresése még tart. 2015 második felében kerül sor a projekt megvalósítására.

Frances Fitzgerald megerősítette, hogy egy új bírósági épület és egy új női börtön is itt fog helyet kapni. Az említett kültéri rekreációs területeket és pályákat is ennek megfelelően alakítják ki.

Forrás: Mike Dwane: Progressive plans for Limerick prison. Limerick Leader, 2015.01.21.

Monaco börtöne

A Monacói Hercegség büntetőintézete különleges helyen, közvetlenül a tenger felett található. 80 elítéltet tudnak itt elhelyezni. A fogvatartottak többsége tipikusan gazdasági bűncselekményt követett el. A rendelkezésre álló statisztikai jelentések szerint Monacóban a legalacsonyabb szintű a világon a bűnözés, így a túltelítettség nem jellemző az intézet életére.

Forrás: Monaco prison above the sea. EIN News, 2014.12.05.

Csökkenő börtönnépesség Svédországban

Nils Öberg, a svéd büntetés-végrehajtás és pártfogó felügyelői szolgálat főigazgatója a legutóbbi felmérések kapcsán kijelentette, hogy a növekvő erőfeszítések eredménye meglátszik a börtönnépesség alakulásán. A svéd büntetés-végrehajtás legfontosabb feladata a fogvatartottak reintegrálása, az elítéltek számos lehetőséget kapnak a büntetésük letöltése alatt, hogy szabadulásuk után talpra álljanak a kinti életben. A börtön feladata nem a büntetés, hanem a segítségnyújtás azok számára, akik valamilyen oknál fogva nehéz helyzetbe kerültek.

Nils Öberg a svéd mintát összehasonlította az Egyesült Királyságban és Európa más országaiban tapasztalható szemlélettel, és ennek kapcsán kiemelte, hogy a svéd büntetőpolitika mindig is a rehabilitációt helyezte a középpontba. A másik nagy különbség, hogy a büntetés-végrehajtásban dolgozó szakemberek és a mindenkori kormány között valóban megvalósul a párbeszéd. Mivel a börtön személyzet tagjai tartják fenn a közvetlen kapcsolatot az elítéltekkel, így fontos az ő problémáik megismerése és kezelése. A politikusok nagy hangsúlyt fektetnek a büntetés-végrehajtásban dolgozók kéréseire, és adnak a véleményükre.

Az eredményes együttműködés a statisztikai adatokban is tükröződik. A 9,5 millió lakosú Svédországban 2004 óta a fogvatartottak száma 5 722-ről 4 500-ra csökkent, szemben az 57 millió lakosú Angliával és Wales-szel, ahol a börtönpopuláció folyamatosan növekszik és jelenleg 85 ezer főt számlál.

Forrás: Erwin James: Prison is not for punishment in Sweden. We get people into better shape. The Guardian, 2014.11.26.

Nőtt a csehországi visszaesők száma

A Cseh Kriminológiai Szövetség jelentése szerint nőtt a csehországi visszaesők száma. A Szövetség vezetője, Miroslav Scheinost egyúttal sajnálatosnak tartja, hogy nem sikerült megoldani a börtönből szabadultak nyomom követését.

Az 1990-es években a legtöbb bűncselekményt nem visszaesők követték el. 2000-ben a vád alá helyezettek egyharmada volt visszaeső, 2013-ban pedig már több mint a fele. Scheinost kihangsúlyozza, hogy természetesen ez a trend nagyon kedvezőtlen és helytelen. Az új élethez szükséges sokszor emlegetett háttér – főleg a munka és az otthon – hiánya egyenes út az újabb bűncselekmény elkövetéséhez.

Scheinost nagyon komoly fejlődést szeretne látni az egyének igényeihez igazodó utógondozás területén.

Forrás: Number of repeat criminals on the rise. Prague Daily Monitor, 2015.01.24.

A szökések gyakorisága az európai börtönökben

Az Európa Tanács statisztikai adatgyűjtése szerint Dániában a leggyakoribb a fogvatartottak szökése, és Olaszországban, Németországban, Spanyolországban a legritkább. 2007 és 2011 között Dániában 10 000 főre átlagosan 35,8 szökés jutott. A második helyen Finnország állt 33, majd ezt követte Ausztria 24,6, Szlovénia 22,7 és Ciprus 22,4 szökéssel. A fogvatartottak szökésével kapcsolatban létrehozott top 10 listán a sorban Belgium (19,8), Portugália (18,9), Görögország (10,5), Málta (8,6) és Svédország (8,5) következnek.

A dán elítéltek szökés esetén a pénzbüntetéstől kezdve akár további két év szabadságvesztésig terjedő büntetésre is számíthatnak. Eva Schmidt, a Bűnmegelőzési Tanács vezetője úgy gondolja, hogy ez utóbbi alkalmazása egyáltalán nem cél, mivel a dán szemlélet szerint ez nem jelent megoldást. Természetesen az elítéltek tisztában vannak a jogszabályokban megfogalmazott büntetésekkel, és jól tudják, hogy szökés esetén sokat kockáztatnak.

A lista alján azok az európai országok szerepelnek, ahol a legkevesebbszer került sor szökésre. Olaszországban 10 000 főre átlagosan 1,5 szökés jut, Németországban ez az adat 1,6, Spanyolországban pedig 1,7.

Forrás: The Danes are European champs in prison breaks. Copenhagen Post 2014.12.23.

Erőszakos cselekmények az angliai intézetekben

2014-ben megugrott az erőszakos cselekmények száma a Kent megyei Elmley börtönben. A börtönfelügyelet jelentése szerint a kialakult helyzet nagyon súlyossá vált. A fogvatartottak között nehéz volt fegyelmet tartani a börtönszemélyzet körében kialakult létszámhiány miatt. A Brixton és Bristol börtönökben készült két másik jelentés szintén megerősíti azt az állítást, hogy Dél-Angliában egyre nagyobb a büntetés-végrehajtás területén a munkaerőhiány.

A sokkoló vizsgálati eredmény részletei szerint 60%-os volt az emelkedés az erőszak és a rendbontó cselekmények terén a vizsgált 11 hónap alatt. Az igazságügy-miniszter, Chris Grayling úgy látja, hogy sürgősen lépéseket kell tenni. Az adatok közzétételét követően Nick Hardwick börtön-főfelügyelő rámutatott arra, hogy a büntetőintézetben lévő fogvatartottak 15%-a, kb. 200 fő elfordult a munkavégzéstől, tanulástól és testmozgástól, és szinte 23 órát a zárkában töltött.

2014 év végén Michael Spurr, a börtönszolgálat igazgatója jelezte, hogy ideiglenes intézkedésképpen 23 tisztet vezényeltek az Elmley intézetbe közvetlenül a vizsgálat befejezése után. Állandó felvétel is folyamatban van, hogy feltöltsék az Elmley intézet megüresedett helyeit a börtön biztonságos további működése érdekében.

Forrás: Alan Travis: Surge in violence at Elmley jail lays bare prison crisis. The Guardian, 2014.11.12.

A személyzetet érintő munkahelyi balesetek Kanadában

A Kanadai Börtönszolgálat jelentése szerint több mint 60%-kal nőtt a munkahelyi balesetek száma az elmúlt négy évben. A belső dokumentumok alapján kiderült, hogy az esetek kétharmadában a börtönszemélyzet hivatásos állományhoz tartozó tagjait érintették a balesetek. A maradék egyharmadba az egészségügyi részlegben dolgozók, az általános szolgáltatást végzők, a különféle beszállítók, valamint a rehabilitációért felelős személyek közé tartoztak.

Kiemelkedő emelkedés indult az 2009–2010-es években, amikor Kanada-szerinte 1 362-ről nőtt 2 231-re az esetek száma. Julie O'Brien, a Börtönszolgálat szóvivője jelezte, hogy a személyzetet ért balesetek természete sokféle volt, beleértve a rándulásokat, húzódásokat, szakadásokat, töréseket, izomsérüléseket, illetve stresszt és a szorongást. A szóvivő úgy látja, hogy a büntetés-végrehajtás környezete önmagában kockázatot jelent, így a munkahelyi balesetek nagyobb számban fordulnak elő, mint máshol. Jelezte, hogy rendszeresen gyűjtenek adatokat a témában, hogy felkészüljenek a hatékony védelemre.

Jason Godin, a Börtönőrök Országos Szakszervezetének elnökhelyettese úgy véli, hogy az ún. munkahelyi balesetek a börtönben megjelenő erőszakos cselekményekhez köthetők, így az intézetekben megnövekedett erőszakos cselekmények egyenes következményeként megnőtt a balesetek száma is. Jason Godin jelezte, hogy a sérülések nemcsak fizikaiak, hanem pszichésiek is, sokan szenvednek poszttraumás stressztől egy-egy komolyabb konfliktus után.

A Börtönszolgálat jelentése azt is mutatja, hogy 2005 óta 30%-kal megnőtt a börtönszemélyzet létszáma. (A fogvatartottak létszáma a fenti időszakban 17,5%-kal emelkedett.) Az ottawai országos parancsnokságon az utóbbi 10 év alatt 60%-kal nőtt a létszám. A hivatalos állományba nem tartozó alkalmazottak létszáma is emelkedett 53%-ról 56%-ra. A büntetés-végrehajtási szakemberek azonban ellenzik, hogy a hivatásos állományba nem tartozó szerződéses és alkalmi munkavállalók létszáma tovább bővüljön, úgy gondolják, hogy ez a meglévő rendszert destabilizálja. Komoly problémát látnak a pszichológusok létszámának csökkenésében is. 2005-től egy ideig emelkedni kezdett a számuk 273-ról 293-re, de a 2009-es csúcs, 323 fő alkalmazását követően létszámuk gyorsan hanyatlani kezdett ismét. Az alkalmazott nővérek száma 2005 óta lassan 697-ről 893-ra emelkedett, majd 2012-ben 938 fővel volt a legjobb év, azóta kisebb mértékben csökkent a számuk.

O'Brien úgy gondolja, hogy a mindenkori börtönpopulációhoz alkalmazkodott, nőtt vagy csökkent a börtönszemélyzet létszáma. A 2005-ös év adataihoz képest az egészségügyi területen 28%-kal nőtt az alkalmazottak száma. Godin nem tartja helyesnek, hogy az ottawai központban kiemelkedően megnőtt a bürokráciát szolgáló hivatalnokok létszáma, az intézetek biztonsága érdekében a fegyőrök létszámát kellene emelni.

Forrás: Laura Stone: Workplace accidents among Canada's prison guards on the rise, documents reveal. Global News, 2014.12.02.

Öngyilkosságok az angol börtönökben

A Howard Liga a Büntető Reformért Alapítvány 2014-es évre vonatkozó jelentésében megállapította, hogy az utóbbi hét évben tavaly volt a legmagasabb az öngyilkosságok száma Angliában és Walesben. 2014-ben a 235 halálesetből 127 természetes okokra vezethető vissza, 82 öngyilkosság történt, 24 esetet még vizsgálnak, ezen kívül két emberölés történt, melyek közül az egyik még vizsgálat alatt áll.

Frances Crook, a Howard Liga büntetés-végrehajtásban jártas szakembere szerint az öngyilkosságok számának növekedése egyenes következménye annak, hogy a börtönszemélyzet létszámát csökkentették. Az öngyilkossági esetek a börtönszemélyzetet is kimozdítják az egyensúlyból, hiszen a biztonság és fegyelem fenntartása is feladatuk. Ráadásul az érintett családok életében komoly változások következnek be.

Amíg 2008-ban az öngyilkosságok száma csökkent, hiszen csak 60 haláleset történt, addig 2013-ban éles növekedésre került sor. Egyes büntetés-végrehajtási vezetők megkérdésére jól megvilágítja a problémakört. A létszám csökkentése következtében kevesebb idő jut arra, hogy a személyzet elítéltekkel foglalkozzon. Az erőszak növekedése együtt jár a fogvatartottak napi életét átható félelemérzés növekedésével is. Az elítéltek erőszakos viselkedése egyfajta nyomást gyakorolhat az eleve labilisabb személyekre, ez a „félelemfaktor” növeli az öngyilkosság elkövetésének esélyét.

Andrew Selous konzervatív politikus, parlamenti képviselő, aki egyben a Pártfogó Felügyelői Szolgálat működéséért is felelős, úgy gondolja, hogy a Howard Liga elfogult a kérdésben, és a saját céljainak megfelelően manipulálja a statisztikai jelentéseket. Úgy látja, hogy a büntetőintézetekben már most is hatalmas erőfeszítéseket tesznek az öngyilkosságok számának csökkentésére. Az öngyilkosságok okai börtönönként és személyenként annyira eltérőek, hogy nem lehet határozott következtetést levonni a rendelkezésre álló információkból. A Börtön- és Pártfogó Felügyelői Szolgálat ombudsmanja a különösen veszélyeztetett csoportokra, azaz a roma vándorló csoportokra és az ír utazókra hívta fel a figyelmet.

Forrás: Deaths in custody in England and Wales 2014. BBC News, 2015.01.22.

Társkeresők klubja Dániában

A dán büntetés-végrehajtási intézetekben az illetékesek társkereső klub létrehozására adtak engedélyt. Az elítéltek szabadságvesztés-büntetésük letöltésének utolsó periódusában az interneten keresztül kereshetnek párt. Az elítéltekkel ismerkedni kívánó személyek regisztráltatják magukat, tisztában vannak azzal, hogy a választottjuk még börtönben van.

A skandináv szemléletbe teljesen beleillő rendszer 2015 januárjában kezdte el működését, és rövid idő alatt nagy népszerűségre tett szert. A személyes találkozássra, bemutatkozásra is van lehetőség, de az intimszoba igénybevétele csak házastársak részére engedélyezett. Lars Erik Siegumfeldt, a börtönszolgálat szó-

vivője úgy véli, hogy a stabil érzelmi háttér, a család támogatása segítenek megakadályozni az újabb bűncselekmény elkövetését a szabadlábra kerülés után.

Forrás: Dominic Gover: Prisoners in Denmark have set up a group for romance with non-inmates. International Business Times, 2015.02.01.

Akadálymentesítési tervek Málta börtöneiben

A máltai kormány egy új programon dolgozik, amely révén a börtönök jobban hozzáférhetővé válhatnak a fogyatékkal élők számára. Carmelo Abela belügyminiszter kijelentette, hogy bizonyos lépéseket már megtettek az ügy érdekében, ilyen például a rámpák építése a bejáratoknál és a börtönkápolnáknál. Az intézetekben a kerekesszéket használók számára egy zárka megfelelő felszereltséggel rendelkezik.

A börtönlátogatások során Abela belügyminisztert elkísérte Justyne Caruana államtitkár, valamint Oliver Scicluna, a Fogyatékkal Élők Országos Szövetségének elnöke is. A belügyminiszter elmondta, hogy hathetes tanfolyamot indítottak, amelynek során felkészítik a börtönőröket a fogyatékkal élő fogvatartottakkal való bánásmódra. Caruana hozzátette, hogy jelnyelvi tolmácsokat is toboroznak a börtönökben. A belügyminiszter úgy látja, hogy több figyelmet kell fordítani a mentális problémákkal küzdő elítéltekre: a bv. által nyújtott szolgáltatások körét bővíteni kell, továbbá ki kell alakítani multidiszciplináris csoportokat, amelyek magukban foglalják a szociális munkásokat és az orvosokat is. A miniszter megjegyezte, hogy a transzszexuális fogvatartottak számára lehetőséget kellene teremteni arra, hogy megválasszák, hogy az intézetek női vagy a férfi szárnyában kerüljenek elhelyezésre.

Forrás: Government working to make prisons more accessible. Times of Malta, 2015.01.07.

Fogászati kezelés egy osztrák intézetben

A Heute című újság cikke szerint az alsó-ausztriai sonnbergi börtön elítélteinek fogfehérítő kezelést is felajánlottak az általános szájpolás és fogászati kezelések körében. Más lapok is körbejárták a kérdést, és az Osztrák Szabadságpárt még parlamenti megbeszélésre is sort kerített. Tulajdonképpen eddig egyik újság sem tudott hiteles forrásból származó választ adni arra nézve, hogy elterjedt-e az a gyakorlat, hogy az elítéltek a bv. intézetekben még fogfehérítést is kérhetnek az állam költségére.

Az osztrák büntetés-végrehajtás vezető fogorvosa megerősítette, hogy eddig egy börtönben valóban felajánlották a kezelést az elítélteknek, de 90 eurót (kb. 28 ezer forintot) kellett fizetniük érte.

Forrás: Prisoners offered teeth bleaching in jail. The Loca News of Austria, 2014.11.26.

Szintetikus drogok a börtönben

2013–2014-ben legalább 4 500 esetben került sor kábítószer lefoglalására az angol börtönökben. Ez az adat a 2010–2011-hez képest növekedést mutat, mivel a korábbi vizsgált időszakban 3 800 esetről számoltak be a statisztikák. Andrew Selous igazságügy-miniszter úgy véli, hogy a fenti adatok nem a hibás kábítószer-stratégiának köszönhetők, hanem sokkal inkább annak, hogy a tiltott cselekmények felderítésének az esélye nőtt meg, tehát a komoly biztonsági intézkedések, a javuló információáramlás és a kiképzett kutyák munkája mutatkozik meg az emelkedés hátterében. Az elmúlt 15 év alatt a fogvatartottak pozitív drogtesztjeinek a száma csökkent, ugyanakkor a drogok börtönbeli megjelenése – Andrew Selous szerint – továbbra sem tolerálható. A Börtönök Reformjáért Alapítvány jelentése szerint a fogvatartottak 64%-a a letartoztatását megelőző hónapban használt valamilyen kábítószerrel.

Az utóbbi években megjelent a börtönökben a marihuána szintetikus változata a K2 vagy spice is. A szintetikus marihuána hasonló hatású, mint a kannabisz, több példa is volt már rá azonban, hogy a fogyasztónak rohamai lettek, a szíve gyorsabban vert, izzadt, és felment a láza. A kiszáradás és a pszichotikus rohamok sem ritkák a drog használatát követően. Ma már sokan tudják, hogy a használata a tiszta marihuánáénál sokkal nagyobb egészségügyi kockázatot rejt, mert a fogyasztó nem számolhat előre a hatásával.

Caroline Cole, a Drogfüggő Elítélteket Rehabilitáló Alapítvány nevében nyilatkozó szakember szerint is rendkívül jelentős a szintetikus készítmények térhódítása. A heroin és kokain hatása már jól ismert és kiszámítható, viszont a szintetikus készítmények az egyéni tűrőképességtől függően fejtik ki hatásukat. Mark Ike, a Börtönigazgatók Szövetségének elnöke a spice megjelenéséhez fűzi az erőszakos cselekmények számának növekedését.

Forrás: Chris Johnston: UK prison drug seizures on the rise, new figures show. The Guardian, 2015.01.17.

Az elterelés alkalmazása New York államban

A 2009-es New York állambeli kábítószer-törvények reformja óta még mindig csak minden ötödik kábítószerrel összefüggő büntettet elkövető lesz jogosult arra, hogy büntetőintézet helyett a drogfüggőkre vonatkozó kezelésben részesüljön.

A nonprofit Vera Institute of Justice intézet kutatói összehasonlították a 2008-ban elkövetett, régi törvények hatálya alá eső büntetteket a 2010-es hasonló jellegű bűncselekményekkel. 2009-ben a bírák a kötelező minimum alkalmazásától bizonyos esetekben eltekinthettek, így az elterelés aránya 35%-os volt. A Vera intézet kutatója, Jim Parsons megjegyezte, hogy a szabályok enyhítése ugyan megvalósult, az elterelés alkalmazása azonban jelentősen visszaesett.

Paterson az eseteket vizsgálva megállapította, hogy az elterelési szabályok alkalmazását követően Bronxban 29%-os, Brooklynban 22%-os, Manhattanben 10%-os arányban került sor kezelésre a börtönbüntetés helyett. A visszaesési ráta

vizsgálatakor kiderült, hogy a 2008-ban, a régi szabályok szerint elítéltek és kezelés nélkül maradtak 54%-a került újra letartóztatás alá, míg 2010-ben az elterelteknek csupán 36%-a követett el újabb bűncselekményt két éven belül.

Forrás: Jake Pearson: More in NYC sent to treatment after drug law reforms. Greenwich News, 2015.01.20.

Új webáruház kezdte meg működését Ausztriában

Az osztrák büntetés-végrehajtás az elítéltek által készített termékeket az interneten keresztül értékesíti, a honlap működtetése az Igazságügyi Minisztérium felügyelete alá tartozik. 2014. november 1-jén indult el a weblap, amelyen keresztül újrahasznosított anyagokból varrt farmereket, táskákat és akár kutyának készült kosarat is lehet vásárolni. A kisebb méretű tárgyak között fémből készült figurákat, táblajátékokat, karácsonyi csomagolóanyagot és dekorációs termékeket is találunk.

Peter Precht, a büntetés-végrehajtás szóvivője úgy gondolja, hogy a fogvatartottak között rengeteg a tehetséges kézműves, akik a börtönökben indított tanfolyamokon szerencsére tovább is képezhetik magukat.

Forrás: Prison service sells gifts made by convicts. Local News, 2014.11.14.

Munkáltatás az USA Colorado államában

Az Colorado államban található Fremont megyei fogház és börtön széles körben biztosít elfoglaltságot az elítéltek számára, hogy a büntetésük letöltése után vissza tudjanak illeszkedni a társadalomba. 1 800 elítélt 60 projektben dolgozik. A munkavégzési programok közül kiemelkedő a bútortermelés és a kenukészítés. Egy üvegszálás kenu 1 500 US dollárért (kb. 412 ezer forintért) tudnak értékesíteni. Az intézetben gyártott ágyak és könyvespolcok iránt nagy az érdeklődés a kollégiumok részéről.

A Fremont megyei fogház és börtön munkája ugyanakkor bekapcsolódik a Coloradói Börtönvállalat (Colorado Prison Industries) tevékenységébe. Ez utóbbi mezőgazdasági, feldolgozóipari és szolgáltatási területeken működik. A fogvatartottak munkája széles kört fed le, hiszen az irodabútor, fém- és bőráru készítése mellett nyomtatással is foglalkoznak.

Forrás: Fremont prison will keep working. Colorado Daily News, 2014.11.03.

Kórházi projekt Angliában

Man-sziget börtönében az elítéltek a kórházi betegek számára hevedereket varrnak. A Jurby intézet lakói újrahasznosítható anyagok felhasználásával gyártják a karrögzítőket és más jellegű hevedereket, amelyek a Noble Kórházban az eddig egyszer felhasználható termékek helyébe lépnek. Rachel Charker, a kórház egyik alkalmazottja elmondta, hogy az intézmény jelentős mennyiségű pénzt takarít

meg azzal, hogy nem kell megvásárolnia az eldobható hevedereket. A börtönben gyártott termékek kimoshatók és újra felhasználhatók, ráadásul az eddigi hevedereknél jóval olcsóbbak.

A termékek mindegyike magas színvonalú. Az elítéltek pontos iránymutatást kapnak a varrás során, és nagy figyelmet fordítanak a munkavégzésre. Ez a projekt kiváló példája annak, hogy a kormányzati szervek a sziget lakóinak érdekeit tartják szem előtt, ugyanakkor a börtön fegyelméhez és biztonságos működéséhez is hozzájárul, hogy az elítéltek elismerést nyújtó tevékenységekbe kapcsolódhatnak be.

A börtön részt vesz még a többször használható bevásárló táskák készítésében is a Nulla Hulladék Mann projekt keretében. Az intézet vezetősége azt reméli, hogy továbbra is megmarad az együttműködés az Egészségügyi és Szociális Minisztériummal a mammográfia-vizsgálathoz használt köpenyek gyártása terén.

Michael Coleman parlamenti képviselő úgy véli: biztató, ha az elítéltek a fenti tevékenységhez csatlakoznak, és azon túl, hogy a munkavégzés során piacképes tudásra tesznek szert, munkájukkal pozitívan járulnak hozzá a helyi közösség életéhez.

Forrás: Prison work project helping hospital patients. Isle of Man News, 2014.12.03.

Varrás és kreativitás

2014 ősze óta az izraeli Neve Tirza börtön női elítéltejei a varrásban nem monoton tevékenységet, hanem művészetet látnak. A fogvatartottak a szakmai képzésük során nemcsak a varrási technikákat és divatirányzatokat sajátították el, hanem megismerték a különféle hajviseleteket és sminkelési trendeket is. A program az önkifejezésre tanít – az elkészített ruhák inspirálója az indiai vallástól a brit katonai viseletig mindenféle lehetett –, illetve az önbizalom erősítését szolgálja.

A reintegrációs program fontos részét képezik a divatbemutatók, amelyek a kreativitás és szakmai tudás bizonyítékai, egyfajta záróvizsgái a megszerzett tapasztalatnak. Nicole Englander, a börtön szóvivője úgy látja: a nők számára biztosítani kell, hogy keresett szakmát tanuljanak meg, ami hosszú évekre biztosítja számukra a megélhetést.

Forrás: Israel prison hosts inmate fashion show. Daily Mail, 2014.11.30.

Csempefestés a török börtönökben

A törökországi Kütahya büntetőintézet lehetőséget nyújt az elítéltek számára, hogy megtanulják a csempefestést a büntetésük letöltése alatt, így a szabadulásukat követően szélesedik az a kör, ahol munkába állhatnak.

Kasim Demiralp fegyőr elmondta, hogy az önként jelentkező 80 fogvatartott a börtön saját műhelyében dolgozik. Az elítéltek képzésük során az agyag előkészítésétől az égetésen át a máz készítéséig és a festésig a teljes munkafolyamatot megismerik. A két-három hónapos képzés után egy-egy munkafázist kell elsajátítaniuk. A bv. intézet célja, hogy felkészült, lelkiismeretes szakembereket képez-

zen és az elítéltekkel megszerettesse a művészetet. A képzést hat fegyőr vezeti, akik mindent megtesznek annak érdekében, hogy a fogvatartottak új hivatást találjanak a csempefestésben.

Demiralp megjegyezte, hogy hasonló műhely más törökországi börtönben is működik. Ezek az egységek nagyon eredményesen szolgálják a reintegrációt. Már tíz városban állították ki az elkészült alkotásokat, és a fejlesztés érdekében igyekeznek nyugat-európai cégeket is felkutatni.

Egy év alatt kb. 500–600 fő sajátítja el a szakmai fortélyokat. Murat Çetin, a börtön igazgatója 16 éve menedzseli a projektet, véleménye szerint legalább 5 ezer fogvatartott képzésére került sor ezen a területen.

Forrás: Inmates at Kütahta prison learn to make tiles in workshops. Daily Sabah, 2014.12.21.

Kuglófkészítő elítéltek

2014 karácsonyára nagy lendülettel készültek a Giotto pékség cukrászai a páduai börtönben. Elítéltek sütötték az olaszok egyik kedvenc ünnepi édességét, a panettonét. A projektben részvevő 22 fogvatartott 70 ezer darabot készítettek a karácsonyi kuglófból, amelyeket 200 környékbeli üzletben árusítottak.

A „világtól elzárt” cukrászda vezetője azt mondta, hogy a programhoz csatlakozott elítéltek gondolkodásmódja, viselkedése rengeteget változott, amióta ott dolgoznak. Visszakapták a méltóságukat, és pénzt is tudnak keresni. A Giotto Cukrászda csaknem 10 éve üzemel, a kezdeményezés résztvevői művészien tudnak kuglófot és más süteményt sütni. Remélhetően a szabadlábra kerülésük után is sokan cukrászként kezdenek új életet.

Forrás: Delicious cakes from a prison of Padua. EuroNews, 2015.01.05.

Elítéltek és fegyőrök közös munkavégzése

A Fidzsi-szigetek Lautoka szigetén található börtönben fenyőültető program indult. A büntetés-végrehajtás szóvivője, Kuini Waqasavou jelezte, hogy elítéltek és fegyőrök egyaránt jelentkeztek a projektbe. A 20 fogvatartottból és 20 fegyőrből álló csoport létszáma a tervek szerint ki fog bővülni a jövőben.

A Fiji Pine program gyümölcsöző mind a nyereség, mind az elítéltek reintegrációja szempontjából. Ifereimi Vasu bv. alezredes a személyzet részvételét azért tartja fontosnak, mert így példát mutatnak a fogvatartottaknak, ösztönözve őket a kemény és becsületes munkára.

Forrás: Felix Chaudhary: Inmates and prison guards plant pine. Fiji Times, 2015.01.11.

Gazdát cserélt egy ausztráliai börtönfarm

Az ausztráliai, Tasmania szigetén található Hayes börtönfarmot 2014 decemberében eladták egy új-zélandi befektetőnek 2,2 millió dollárért (kb. 439 milliárd

forintért). A 660 hektáros, Derwent Valleyben található ingatlanon új zárkákat alakítanak ki, illetve tejgazdaság és víztisztító működését tervezik.

A befolyt összeget a Risdon börtön infrastrukturális fejlesztésére fogják fordítani. A Hayes börtönfarm két évvel ezelőtt fejezte be működését, és a legtöbb fogvatartott az alacsony biztonsági fokozatú a Risdon bv. intézetbe került át.

Forrás: New Zealand investor buys Tasmania's Hayes Prison Farm for \$2.2m. ABC News, 2015.01.20.

Törekvés az önellátásra Skóciában

A skóciai HMP Edinburgh bv. intézet női fogvatartottjai napközben baromfigonddozással foglalkoznak. Az illetékesek Alan Jarvis fegyőr ötletét felhasználva engedélyezték a női elítéltek számára a baromfiudvar kialakítását. Alan Jarvis maga is tart otthon csirkéket, így nagy szakértelemmel oktatja a projekt résztvevőit. A tojásokat a börtön falain belül használják fel az étkezésekhez. A program kifejezetten kedvező hatással van a női elítéltekre, az intézetbe érkező látogatók is pozitív visszajelzéseket adnak.

Az börtön szeretné a jövőben kibővíteni ezt a tevékenységet legalább annyira, hogy az az érdeklődők a látogatóközpontban is tudjanak tojást vásárolni. Egyelőre még álom, hogy egész Edinburgh bekerüljön az intézet potenciális vevőkörébe.

A HMP Saughton igazgatója, Teresa Medhurst példaértékűnek látja azt a munkát, ami a HMP Edinburghban folyik, és nagyon reméli, hogy a kezdeményezés elterjed a többi skóciai intézetben is.

Forrás: David McCann: Saughton's female prisoners care for chicken. Edinburgh News, 2014.02.01.

Alapvető gazdálkodási ismeretek oktatása Új-Zélandon

A fogvatartottaknak a börtönbe kerülésük után nehéz alkalmazkodniuk az önállóságuk elvesztéséhez, egy idő után azonban megszokják, hogy az önmaguk ellátásával kapcsolatos döntések felelősségét a büntetőintézet leveszi a vállukról.

Az aucklandi Paremoremo bv. intézetben a társadalomba való visszatérés egyik fontos részének tekintik, hogy az elítéltek megtanuljanak gazdálkodni, pénzt félrerakni és helyes döntést hozni akkor, ha vásárolni akarnak vagy befektetni a pénzüket. Sok fogvatartott impulzívan költ, meglát valamit, megtetszik neki, és már meg is vásárolja, nincs tekintettel a következményekre.

A programban részt vevő elítéltek elsajátítják a felelősségteljes hétköznapi pénzügyi döntések meghozatalának technikáját, megtanulják a tartalékolás módját és a házi könyvelés vezetését. Így egy idő után látni fogják, hogy a munkájuk értéke nem tűnik el, a félretett tartalékra pedig még nagyobb örömmel és büszkeséggel fognak tekinteni. Az elítéltek egy része szülő is egyben, ezért különösen nagy eredménynek számít, hogy a program végén jelezték, hogy a szerzett ismereteket át fogják adni a gyermekeiknek is.

Forrás: Simon Collins: Prisoners get back to life basics. New Zealand Herald, 2014.12.14.

Cseh művészeti projekt

2014 áprilisában indult útjára az a kezdeményezés, amelynek során 30, főleg fiatal művész felvette a kapcsolatot olyan fogvatartottakkal, akiknek a kreatívhobby-
tevékenységben már volt tapasztalatuk. Az elítéltek előzetesen főleg a motiváci-
ójukról és tapasztalataikról küldtek levelet a művészeknek. A legtöbb esetben
a művészek ellátogattak a börtönökbe is, hogy személyesen is megismerjék a fogva-
tartottak elképzeléseit és terveit.

A szokatlan együttműködés gyümölcse a prágai Dox Kortárs Művészeti
Centrumban tekinthető meg. A kiállítás címe: Nincsenek határok, ha művészet-
ről van szó. A projekt egyik szervezője, Ondřej Horák és a büntetés-végrehajtás
képviselőjében Ivana Günzlová egyaránt elégedett volt a sok lelkes jelentkező tel-
jesítményével.

*Forrás: Artistic freedom: prisoners, top Czech artists team up. Dox Center News,
2015.01.24.*

Elítéltek a kolumbiai Nemzeti Színházban

A kolumbiai Nemzeti Színházban a második Elítéltek Színházi Fesztiválja ren-
dezvény keretében mutatták be az Antigoné című drámát. Két évvel ezelőtt kezd-
te meg működését a bogotai Buen Pastor büntetőintézetben a színházi műhely,
azóta már 15 bv. intézetben működik börtönszínházi csoport. A legtöbb esetben
a börtönön belül került sor az előadások bemutatására, a nézők elsősorban rokonok,
családtagok és látogatók voltak. Az előadásokat lezáró taps és elismerés, illetve
a kitartó munkát igénylő próbafolyamat – közismerten – javítja a fogvatartottak
önbecsülését.

*Forrás: Jacobo Garcia: Prison theater transforms Colombian inmates. Washington
Times, 2014.11.26.*